

Zitting 1979–1980

14 178

Instelling van het ambt van Nationale ombudsman en wijziging van een aantal wetten (Wet Nationale ombudsman)

Nr. 13

TWEEDE NOTA VAN WIJZIGINGEN

Het ontwerp van wet, zoals het is gewijzigd bij nota van wijzigingen (stuk nr. 6), wordt nader gewijzigd als volgt:

I

ARTIKEL I. WET NATIONALE OMBUDSMAN wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 14, eerste volzin, worden na «Indien» toegevoegd de woorden: naar het oordeel van de ombudsman. In het tweede deel van deze zin wordt in plaats van «de ombudsman» gelezen: hij.

II

ARTIKEL III. WET OP DE RECHTERLIJKE ORGANISATIE wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 14b, derde lid, tweede volzin, worden na het woord «staat» toegevoegd de woorden: naar het oordeel van de procureur-generaal. In het tweede deel van deze zin wordt in plaats van «de procureur-generaal» gelezen: hij.

III

Na artikel III wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

ARTIKEL IIIa. WET OP DE RAAD VAN STATE

De Wet op de Raad van State wordt als volgt gewijzigd:

A. Na artikel 3a worden vijf nieuwe artikelen opgenomen, luidende:

Artikel 3b

1. Degene die een klacht heeft over de wijze waarop een lid van de Raad zich bij de deelneming aan de werkzaamheden van de Afdeling voor de geschillen van bestuur of van de Afdeling rechtspraak jegens hem heeft gedragen, dan wel over de wijze waarop een van deze Afdelingen of een van de kamers van deze Afdelingen zich jegens hem heeft gedragen, kan, tenzij de

klacht een beslissing of advies betreft, de vice-president verzoeken een vordering in te stellen bij de Raad van State tot het doen van een onderzoek naar die gedraging. Is de klacht gericht tegen een gedraging van de Afdeling voor de geschillen van bestuur of van de Afdeling rechtspraak, dan wordt zij geacht gericht te zijn tegen de voorzitter van de betrokken Afdeling. Is de klacht gericht tegen een gedraging van een meervoudige kamer van een der Afdelingen, dan wordt zij geacht gericht te zijn tegen degene die ten tijde van de gedraging het voorzitterschap van de betrokken kamer vervulde.

2. Het verzoekschrift dient de naam en het adres van de verzoeker te bevatten; de bedoelde gedraging en de daartegen gerezen klacht moeten er zo duidelijk mogelijk in worden beschreven.

Artikel 3c

1. De vice-president voldoet aan het verzoek tenzij:
 - a. niet is voldaan aan de vereisten, vermeld in artikel 3b, tweede lid;
 - b. reeds aanstonds blijkt dat het verzoekschrift onredelijk lange tijd na het ontstaan van de klacht is ingediend of geen genoegzame gronden inhoudt om het instellen van een onderzoek te vorderen;
 - c. een verzoekschrift van de verzoeker, dezelfde gedraging betreffende, in behandeling is of – behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid, dezelfde gedraging betreffende, is bekend geworden en zulks tot een ander oordeel zou hebben kunnen leiden – is afgedaan;
 - d. voor de verzoeker met betrekking tot de klacht een rechterlijke voorziening openstaat of heeft opengestaan en hij daarvan geen gebruik heeft gemaakt, dan wel ten aanzien van die klacht een rechterlijke uitspraak is gedaan waartegen geen rechtsmiddel openstaat;
 - e. door de vice-president een vordering, als in artikel 3a van deze wet juncto de artikelen 11–13a van de Wet op de rechterlijke organisatie bedoeld, is of zal worden ingediend.
2. De vice-president stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid hem inlichtingen te verstrekken. Hij hoort de in de eerste volzin bedoelde personen, wanneer dezen dit verzoeken.
3. De vice-president stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft op de hoogte van de uitkomsten van het vooronderzoek. Staat naar het oordeel van de vice-president met betrekking tot de klacht een rechterlijke voorziening open, dan geeft hij daarvan kennis aan de verzoeker.

Artikel 3d

1. De Raad stelt de verzoeker en degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft in de gelegenheid naar aanleiding van de vordering van de vice-president, al dan niet in elkaars tegenwoordigheid, te worden gehoord.
2. Het onderzoek geschiedt in raadkamer. De Raad kan, hetzij op verzoek van de vice-president, hetzij op verzoek van een der in het eerste lid bedoelde personen, hetzij ambtshalve, getuigen horen.
3. De Raad kan het horen, bedoeld in het eerste en het tweede lid, opdragen aan een door hem in te stellen bijzondere afdeling, die aan de Raad verslag uitbrengt.

Artikel 3e

1. De Raad beslist bij een uitspraak, waarin hij zijn bevindingen met betrekking tot de in het verzoekschrift genoemde bezwaren opneemt en zijn oordeel uitspreekt over de gegrondheid daarvan.
2. Een afschrift van de uitspraak wordt door de secretaris gezonden aan de verzoeker en aan degene op wiens gedraging het verzoekschrift betrekking heeft.

Artikel 3f

Indien de klacht betrekking heeft op een gedraging waarbij de vice-president betrokken is, zijn de artikelen 3b–3e van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat in plaats van «vice-president» wordt gelezen: «oudste aanwezige lid, naar rang van benoeming, dat niet bij de gedraging betrokken is».

B. In artikel 4, eerste lid, tweede volzin, wordt in plaats van «De artikelen 3 en 3a» gelezen: De artikelen 3–3e.

Toelichting

In de paragraaf «Functionele afgrenzingen binnen de centrale overheid» van de memorie van antwoord met betrekking tot het ontwerp van Wet Nationale ombudsman (stuk nr. 5, blz. 17 e.v.) is uitgebreid ingegaan op de vraag of het wenselijk is klachten ten aanzien van gedragingen van leden van de rechterlijke macht binnen de competentiesfeer van de ombudsman te brengen. Wij stelden daar dat de controle op het functioneren van de rechterlijke macht, haar colleges en haar leden, in het kader van de rechterlijke macht zelf dient te worden georganiseerd. In het gedeelte van de memorie van antwoord, betrekking hebbende op artikel III (blz. 44 e.v.), is door ons ingegaan op de speciale plaats van de leden van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State en van de leden van de Raad van State in het algemeen, in ons staatsbestel. Wij gewaagden in dat tekstgedeelte van onze studie inzake mogelijkheden, een regeling, analoog aan die van de artikelen 14a tot en met 14e (nieuw) van de Wet op de rechterlijke organisatie, in de Wet op de Raad van State op te nemen, waarbij het toezicht op het gedrag van leden van de Afdeling rechtspraak en van de Afdeling voor de geschillen van bestuur binnen de Raad van State wordt uitgeoefend. De onderhavige nota van wijzigingen is van de studie het resultaat.

Er bestond geen aanleiding hierbij ook de vraag te betrekken of en zo ja, hoe de gedragingen van de Raad als geheel, van de afdelingen, bedoeld in artikel 17 van de Wet op de Raad van State of van een deelnemer aan de werkzaamheden van de Raad en zijn afdelingen, onderwerp van een klacht en van een daaruit voortvloeiend onderzoek zouden moeten zijn. De taken van de Raad als geheel (in eerste plaats advisering over wetten en algemene maatregelen van bestuur) en van zijn afdelingen, bedoeld in artikel 17, zijn immers, in tegenstelling tot die van de Afdeling rechtspraak en de Afdeling voor de geschillen van bestuur, niet van dien aard dat zij gedragingen jegens (individuele) burgers zullen omvatten. Bovendien vergaderen de Raad en de hierbedoelde afdelingen achter gesloten deuren. De gedragingen van de deelnemers aan de vergaderingen zijn derhalve over het algemeen zelfs niet kenbaar aan de burgers.

Wij schreven in de memorie van antwoord dat aan de Raad van State over dit onderwerp advies was gevraagd. Deze mededeling behoeft rectificatie. Doordat het concept van de onderhavige nota van wijzigingen, tegen de oorspronkelijke bedoeling in, enkele weken later gereed kwam dan de memorie van antwoord, kon pas februari 1980 advies aan de Raad van State worden gevraagd.

De wijzigingen in artikel 14 van het wetsontwerp Nationale ombudsman en in artikel 14b, eerste lid onderdeel d, van de Wet op de rechterlijke organisatie achten wij wenselijk, omdat de bestaande tekst de suggestie in zich draagt, dat de ombudsman respectievelijk de procureur-generaal bevoegd zou zijn de rechterlijke competentie vast te stellen; de nieuwe redactie ondervangt dit bezwaar. Eenzelfde redactie is gekozen in artikel 3c, derde lid, laatste volzin, van de Wet op de Raad van State, zoals deze zal worden gewijzigd bij aanvaarding van het voorgestelde onder III van deze nota van wijzigingen.

In de voorgestelde artikelen 3b tot en met 3f van de Wet op de Raad van State is zoveel mogelijk bij de overeenkomstige artikelen (14a t/m 14e (nieuw)) van de Wet op de rechterlijke organisatie, zoals die in het onderhavige wetsontwerp zijn opgenomen, aangesloten. Voor de toelichting kan worden verwezen naar de toelichting bij die artikelen, zij het dat de daar gebruikte termen en voorbeelden uiteraard ontleend zijn aan de taken van de gewone rechterlijke macht. Wij wijzen er nog op dat zich bij de Raad van State, anders dan bij de Hoge Raad, niet de vraag voordoet of de uitspraak in het openbaar dient plaats te vinden, aangezien de «volle Raad» geen openbare zittingen kent.

De Minister van Binnenlandse Zaken,
H. Wiegel

De Minister van Justitie,
J. de Ruiter